

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unitatea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Teodor Studitul.

Binecuvântată fie amintirea lui. Aflăm, că pe sfântul acesta, amintirea căruia biserica noastră răsăriteană o serbează în 11. Novembre, bisericii noastre unite cu biserica chivernisită de următorul sf. Petru, i-ar căuta, să-l cinstească alături cu sf. Ioan Gură de aur ca pe patronul bisericii unite. El doară a întrecut până și pe sf. Ioan cu alipirea sa de scaunul sf. Petru, și în toată viața lui publică petrecută în luptă împotriva patriarhilor și împăraților eretici ai Vizanțului nici asupra celea mai grele n'au putut să-l abată dela alipirea aceasta.

De acestea ne aduceam aminte, când în »Revista teologică« din 1. Februarie cetisem numele »Teodor Studitul« subscris la sfârșitul articolului »Constatări dureroase«. Dar dacă am cetit articolul, ne-a căutat să constatăm cu durere, că oare cine abuzând de numele neînfricatului Teodor și-a bătut joc de supunerea lui cea mai loială și mai sinceră dovedită scaunului sf. Petru. »Așa în fuga condeiului« înșiră auctorul »date pozitive,« »câteva fapte reale«, cari chiar și dacă ele ar fi pozitive și reale așa, precum dânsul le prezentă, totuși de loc n'au de a face cu teza, că »înființarea unei comunități române greco-catolice« în Brașov »constitue un adevărat dezastu din punct de vedere național«.

Zice »Ne-Teodor Studitul«, că parohia cea nouă română gr.-cat. se înființează »într'un centru românesc«, »unde nu i-se simte lipsa«. Și de ce nu i-se simte lipsa? Pentru că, zice dlui, e vorbă de »un centru, unde nu sunt credincioși gr.-catolici«. Ascultăm de cuvintele sfântului Spirit: »Răspunde celui nebun după nebunia lui, ca să nu se pară șie înțelept.« Ascultăm de cuvintele acestea și răspundem: Știind și void, dle Ne-Teodor Studitul, ai scris neadevărul. Știi, ce va să în-

semne aceasta? În Brașov adevărat, că gr.-catolicii, cari locuiesc acolo stabil, nu sunt mulți, poate că nu ajung nici numărul de 100, dară, locuitorimea gr.-catolică fluctuantă este mare, uneori trece și preste numărul de 900. Și așa dar în Brașov sunt credincioși gr.-catolici, și existența lor nu atârnă dela aceea, dle Ne-Teodor Studitul, că dta ochi ai și nu vezi.

Zici, dle, că știră despre înființarea parohiei și protopopiatului unit »a produs între credincioșii bisericii române ortodoxe și mai ales între credincioșii nostri« neuniți »din Brașov o legitimă indignare«. Aci grăești în câtva adevărul, domnul meu. Din întreg articolul dtale răsufă încă și mai mult, răsufă indignarea dtale, că preste tot ezistă între Români parohii și protopopiate unite, și că le-ai șterge într'o clipă de pe fața pământului, dacă ai putea. Nu înțeleg înse, pe ce lege îți întemeiezi vorba, că indignarea aceea ar fi »legitimă«. Doară ezistă vre-o lege, după carea noauă ne-ar căuta, să cerem incuviințarea dvoastre, când vom să purtăm grije de credincioșii bisericii noastre, petreacă aceia în Brașov, în Sibiu ori în ori ce comună, în carea sunt neuniți? Așa dar indignează-te, cât îți place, noi nu te putem opri; dară indignarea dtale nu putem, să o luăm în samă, când vedem, că binele sufletesc al credincioșilor nostri din Brașov pretinde, ca ei să aibă în tot de una pe părintele său sufletesc în mijlocul său.

Un sfat putem înse să-ți, dăm: Nu te indigna prea tare, că' indignarea sau mai pe românește ciuda strică frumuseței și sănătății. Iată în Reghinul săsesc și magiar pe lângă 930 uniți sunt 154 neuniți, și v'ăți înființat acolo deunăzi parohie și v'ăți zidit biserică frumoasă, carea ar fi de ajuns poate și pentru o mie, — și noi nu ne-am indignat. În Uioara de Murăș pe lângă ca la 2000 de uniți abia vor fi fost 1—2 neuniți; s'a în-

tâmpat înse, că din oare care pricină o parte a credincioșilor nostri de acolo n'au fost mulțamiți cu parohul său, și v'ăți folosit de prilej și v'ăți înființat acolo parohie. Așa în Tapu, și așa în Cașva și pe airia. Și noi ne-am supărat, dar nu ne-am indignat. Și în Blaj pe lângă 2522 uniți sunt 73 neuniți, și știți bine, — cu câtă delicateță și bunăcuviință — ați așezat aci preot stabil cu congruă parohială, — și noi nu ne-am indignat. Și așa dară nu te indigna prea tare, ca să nu te bolnăvești.

Și să-ți răspundem oare la toate celea ce mai înșiri în articolul dtale, cu toate că ele n'au de a face cu teza articolului? Intru adevăr așa de multe sunt ele, cât articolul ar putea să se numească caleidoscopul, în carele omul vede, cum »credincioșii români ortodocși«, după cum zici, »și pleacă cu ușurință urechea la șoptele dulci ale frați gr.-catolici«. Poate vom răspunde la invectivele acelea ale dumnitale de altă dată. De data aceasta ne-am oprit numai la coneuțul articolului. Acolo ne spui, cum deunăzi ați sărbătorit în Sibiu pe unitul George Bariț și în Brașov pe unitul Iacob Murășan. Binecuvântată le fie amintirea. Episcopul unit din Blaj, așa dară biserica unită, carea »constitue un adevărat dezastu din punct de vedere național«, i-a trimis la Brașov, să vă creeze școală, și v'o au creat, și aveți deci cuvinte de a-i sărbători și bine ați făcut sărbătorindu-i; dară nu i-ați sărbătorit ca pe niște uniți, ci i-ați sărbătorit ca pe binefăcătorii dvoastre, decât cari mai mari poate că nu vi-s'au sculat din mijlocul dvoastre. Dacă ne-ați trimite în schimb atari binefăcători, te încredințăm, că nici noi nu le-am fi nerecunoscători. Dar până acum ne trimiteți numai insulte, fără ca noi să le fim provocat.

Lupta pentru votul universal.

Guvernul a fixat terminul pentru dezbaterile legii electorale pe ziua de 5 Martie.

Pentru ziua aceasta s'au făcut pregătiri mari, căci se prevedea o sângeroasă luptă nu numai pe stradă între muncitori și poliști, dar chiar și în palatul de pe țărmul Dunării. Partidele opozitionale coalitate au hotărât a proceda comun cu masele muncitoare și spre scopul acesta au ținut în timpul din urmă ședințe secrete în care s'a stabilit planul unei acțiuni comune îndreptate împotriva guvernului.

Din comunicatul foilor maghiare se vede însă că coaliția opozitionalilor a fost prea artificială și a fost condusă de oameni, cari ei înșiși s'au dovedit de cei mai mari antagoniști ai votului egal și secret cum sunt contele Andrassy și contele Apponyi.

Acești politicieni rafinați au zăpăcit pe adevărații luptători, cari ar fi putut face din ziua 5 Martie o zi istorică pentru toate timpurile în Ungaria.

Astfel toată acțiunea aceasta mare, toate amenințările pregătirile și straiul au rămas și din revoluția visată a desmoșteniților s'a ales nimica, sau mai bine o simplă tragere pe sfoară. Opoziționalii au mers cu toții în casa țării, Apponyi a ținut un discurs șablon, după care au părăsit toții parlamentul, lăsând pe guvern și partida lui să-și facă mendrele cum îi place. Afară sutele de mii de muncitori, cari așteptau signalul numai pentru straiul general, au fost surprinși și mai dureros de proclamația partidului social-democrat, care abstea deocamdată dela aceasta radicală aplicare a forței împotriva guvernului.

Sara au fost toate liniștite, miliția s'a retras și ziua aceasta așteptată cu atâta groază de locuitorii Capitalei a trecut fără cel mai mic incident vrednic de amintit. O

nouă dovadă, că ceice sunt azi la putere se simt bine acolo, iar mulțimea nu are conducători și e o jucărie în mâinile guvernatorilor de astăzi.

Idei. Cetim într'un prim al Gazetei Transilvaniei:

„E vorba de ținuta, ce trebuie s'o ia deputații noștri în parlament în chestia reformei electorale.

În fața celei mai mari infamii a veacului, deputații noștri numai o singură ținută pot avea:

Președintele clubului, Dr. Teodor Mihali să se prezinte singur în parlament și în câteva cuvinte, cari să fie ecoul plin de revoltă al tuturor națiunilor oprimate, să protesteze împotriva infamului fapt al guvernului, să arunce în fața acestuia cumplitul potop de nemulțămiri al acelor națiuni. Și apoi să părăsească parlamentul.“

Fiindcă ideile de mai sus ni se par prea curioasă, ținema constata, că politica noastră nu poate fi condusă de alte considerente decât numai de interesele noastre naționale. Ceice au urmărit evenimentele deceniilor din urmă vor ști, că dacă nu avem motiv a fi cu guvernul, cu opoziționalii, ori plane cu social-democrații cu atât mai puțin. Ori așa de iute ne-am uitat de era coaliției, de Apponyi, Andrassy, Kossuth, caazi să le sărim și noi întru ajutor, fără ca ei să ne pottească la așa ceva?

Pentru interesele naționale ale României.

În nrul 44 al foii Salzburger Volksblatt a apărut un valoros prim articol, datorit dlui maior al regimentului Aigen staționat în Salzburg, *George Fleșariu*, care intervine cu bărbătească hotărârea pentru compensațiile cerute de România. D. Fleșariu polemizază cu aserțiunile unui alt

articol, apărut în aceeași foaie, sub titlul *Donaubulgarien*, în care se arată importanța cea mare a unei Bulgarii puternice în sudul monarhiei. Cu provocare la argumente istorice articolul din chestiune respinge pretențiunile României, ca nedrepte și imorale, iar ca strategie înșiră unele puncte, cari sunt pe teritoriul Dobrogei românești și sunt fără însămănătate. Dl. Fleșariu arată drepturile istorice românești asupra acestui ținut, releva importanța mare împotriva slavismului a unui teritoriu compact românesc de 17 milioane de oameni și încheie: „La formarea Italiei de azi au fost italienii destul de nobili, mulțămitori și înțelepți politicește, când au cedat Franței pentru serviciile sale, de bunăvoie, fără intervențiune, ceice unui stat monarhic e mai scump, adică locurile originare a dinastiei sale Nizza și Savoyo. Ar fi bine dacă bulgarii și-ar aduce aminte de acest exemplu istoric. Perderea lor e atât de mică, încât nici compara nu se poate cu cea a italienilor.“

„Cvincvenalele“ preoților.

În zilele aceste s'a expedit preoților arhidiecezani cercularul, prin care li se fac cunoscute sumele asigurate sub titlu de cvincvenal pe sem. I-1913.

Din același cercular se vede că Dl. ministru a asigurat sumele aceste „în spiritul“ proiectului de lege, ce'l avea gata relativ la cvincvenalele preoților.

Proiectul până acum nu a fost dat publicității și așa nu putem cunoaște cuprinsul lui. Fiind vorba înse numai de un proiect, apoi ținând samă de împrajurarea, că autorul lui, Dl. ministru Zichy János a cedat deja portofoliul ministerului cultelor Dlui Lankovich Bela, e foarte cu îndoială, dacă proiectul a-

FOIȚA.**Sub Dabija-Vodă.**

(Nuvelă originală a „Unirii“)

I.

Era în ajunul Crăciunului.

Intinderile păreau primenite în strairi albe, de sărbătoare. Munții și văile Cetăței Domnești erau învălitate în giulgiuri neprihănite de mărgăritare.

Zăpada, albă ca spuma de lapte, scârția sub picioare. În vraja inserării, după strecurarea celor din urmă raze de amurg, se porni să bată un vânt subțire, aspru, scuturând țurțurii și fluturii de fulgi de pe vârfuri.

În suflarea vântului, se desfăceau glasuri limpezi de copii, ce cântau colindele pe la ferestrele curților boerești.

La curtea domnească fruntașii veliți ai Moldovei se puseră pe chefuri și beție. Atâta mângăiere mai rămase cărunțului Vodă Dabija, să-și aline bătrânețele cu ulcica de vin, în roata cinstitelor fețe boerești.

Atunci, când vinul vechiu încălzea sângele, deslega limbile, înveselea fețele și amețea capetele, pe acele mândre vremuri, se înghițeau păsurile Țării.

— Să bem, fraților, — grăia Măria Sa cu chef și în toane bune, — să bem cât mai trăim, căci, dacă ne-om duce pe cea lume, n'om mai bea...

Iar boerii dădeau dreptate cuvintelor Măriei Sale, și închizând ușurel ochii, dădeau dușcă pe gât, vinul dulce, șiret din ulcelele roșii, de lut.

Și în răcorirea sufletului, cinstitele fețe uitau, că picioarele încep a se legăna fără cumpăt și vlagă, că ochii, amețiți de puterea vinului, încep a se încliea, iar cefele greoaie a moțai de somn.

— Măi jupânilor — ian ascultați d-voastră — grai Vodă cu ochii mititei, cu nasul roș ca jaratecul, cătră boerii chiliți — Știți ce-mi vine în gând? Ha? Nu știți? Apoi să vă zic eu. Dar mai întâi să mai tragem cu toți încă o ulcică proaspătă de vin, în sănătatea jupânului Costache¹⁾, fiindcă el mi-a dat gândul ista.

Intr'aceea, boerii vărsând vinul pe jumătate la ciocnirea ulcelelor, și pe cealaltă până la gură, în tremuriciul degetelor, întindeau capetele, cu ochii închiși, să asculte cuvintele lui Vodă.

— Să trăească cuconul Costache — Dumnezeu să-i dea sănătate — îngânau unii din boeri, până când li intrerupse graiul:

— Apoi am de gând, ca, după ce-om mântui polobocul istă din urmă — zău așa,

¹⁾ postelnicul Constantin Cantacuzino.

că-i cel din urmă — să îndatorim pe tot românul, ca să plătească de tot pogonul de vie câte un leu, că prea îmbelșugată dobândă trag podgoreni din vie. Atunci, fraților, n'om duce grijă de vin, vom avea ce să bem, cât om trăi!

— Apoi să trăiască Măria Sa! — rosti cămărașul Neculai Sturdza — să trăească și cuconul Costache — adăogă Ștefan Petriceicu — că bun gând i-a mai dat Cel de sus!

Jupânii băjbăiau pe masă cu mâinile, să caute ulcelele goale, să le mai umple și să le mai deșărteze în sănătatea pravilei făurite de dânsii. O seamă însă dormea dușă, cu chicle lăsate peste cap de-a lungul spetezelor, o seamă se întindea pe jălțuri, alta, aluneca ușor, cu picioarele înainte, sub masă, visându-se că dorm pe plaiuri de flori.

— Apoi atunci încalte, om avea ce trage — răspuse Vodă, care singur mai rămase treaz. Dupăce-și șterse musteața de vin, cu mâneca caftanului de brocard, roti ochii împrejur și nedormit de priveliștea ciudată, se adresă cătră jupâni:

— Dar ce dracu, v'ați îmbătat? Hei, Dafino, ia adă-li câte o pernă, să doarmă oamenii iștia ca acasă! S'au îmbătat săracii! Ce's eu de vină, dacă vinu-i bun și-și face datoria!?

Vodă se sculă de pe jilț, căci la picioarele lui stătea tăcălit, cât era de lung, po-

ceasta va fi ridicat la valoare de lege în forma sa actuală, și că peste tot va mai deveni lege, după ce l'a părăsit stăpânul.

Dar oricum se va desvolta lucrul în viitor, credem a fi de interes pentru preoții arhidiecezani, ca pe baza informațiilor primite dela oficiul arhidiecezan, să deducem din sumele asignate, că în ce spirit e redactat proiectul din vorbă.

Înainte de toate se face deosebire între preoții cu calificăție mai mică.

Cvivevenale se socotesc cel mult două, anume preoții cu 5—10 ani de serviciu au drept la 1 cvivevenal, iar cei cari au ani de serviciu dela 10 în sus ori câți au drept la două cvivevenale.

Cvivevenalul pentru preoții cu calificăție deplină ar fi să fie 400 cor. pe an. Zicem ar fi să fie pentru că în realitate numai o parte mică dintre preoți se bucură de favorul acesta.

Cvivevenalele pe sem. I 1913 s'au asignat adecă pentru preoții deplin evalificați după următoarea cheie:

1. Ceice capătă întregire congruală mai puțin de 1000 cor. pe an

a) dacă au drept la 1 cvivevenal li-s'a asignat pe 1/2 an cor. 200—, deci pe un an capătă cor. 400—, adecă 1 cvivevenal întreg.

b) Dacă au drept la două cuincuenale li-s'a asignat pe 1/2 an cor. 400— deci pe un an capătă cor. 800— adecă 2 cuincuenale întregi.

2. Ceice capătă întregire congruală peste 1200 cor. pe an se împartășesc de cuincuenale numai pe jumătate adecă

a) dacă au drept la un cuincuenal li-s'a asignat pe 1/2 an cor. 100— deci pe un an cor. 200—,

b) dacă au drept la două cuincuenale li-s'a asignat pe 1/2 an cor. 200— deci pe un an capătă cor. 400—.

3. Ceice capătă întregire congruală între 1000 și 1200 cor.,

a) dacă au drept la un cuincuenal li-s'a asignat pe 1/2 an suma cu care laolaltă întregirea congruală pe un an se ridică la cor. 1300—; așa p. ex. cineva are întregire congruală cor. 1182'28, capătă cuincuenal pe 1/2 an cor. 117'72;

b) dacă au drept la 2 cuincuenale li-s'a asignat pe 1/2 an suma, care laolaltă cu întregirea lui congruală pe 1 an face cor. 1400— așa p. ex. cineva are întregire congruală cor. 1162'68; capătă cuincuenale pe 1/2 an cor. 237'32.

Cheia după care au fost asignate „cuincuenalele“ pentru preoții cu calificăție mai mică [bienaliști] este cu mult mai simplă și anume:

celor cari au drept la un cuincuenal li-s'a asignat pe 1/2 an cor. 50— deci pe un an întreg li-se vin cor. 100—,

celor ce au drept la două cuincuenale li-s'a asignat pe 1/2 an cor. 100— deci pe un an întreg li-se vin cor. 200—.

La aceste mai putem adauge, că capelanilor și cooperătorilor, cari acum sunt în funcțiune nu li-s'a asignat nimic sub titlul de cuincuenal, pe când celora, cari au fost capelani, iar acum sunt parohi de sine, se vede că anii de capelanie li-s'au socotit în jumătate.

După proiectul acesta, precum vedem, preoții deplin evalificați, cari au parohii mai bune se împartășesc de cvivevenale întregi, cu cari având peste 10 ani de serviciu, beneficiul lor se ridică la maximul de cor. 2400. — Beneficiul acesta însă scade în proporțiune dreaptă cu reducerea proventuosității parohiei, așa încât preoții deplin evalificați din parohiile cele mai slabe, cu ori

câți ani de serviciu nu se pot ridica peste 2000 c. pe an.

Ceeace se dă apoi preoților bienaliști e curată batjocură, anume ei cu ori și câți ani de serviciu nu se pot ridica peste 1000 c. pe an. La regularea congruei li-s'a dat cel puțin jumătate din dotațiunea preoților deplin evalificați, din cvivevenale capătă însă numai a patra (1/4) parte.

Ar fi prea revoltător să facem comparațiune între dotațiunile aceste și între dotațiunile altor slujbași publici cu aceeași calificățiune, ori chiar cu dotațiunea, ce s'a asigurat prin legea acum votată învățătorilor, și probabil că tocmai pentru a îmblânzi amărăciunea preoțimii în fața acestei legi, s'a grăbit dl ministru cu asignarea cvivevenalelor acestora numai pe răspunderea sa înainte de a face o lege a cvivevenalelor preoțești.

Biserica noastră încă are titlu îndoit de a fi nemulțumită cu cvivevenalele aceste ciungărite știut fiind, că din vitregimea timpurilor, sub forța împrejurărilor și astfel fără vina noastră, noi avem cele mai multe parohii mici și slabe, precum și preoți cu calificăție mai mică.

În forma cum ni-se prezintă acum proiectul acesta îl aflăm nemulțumitor și nedrept, iar ciungărirea așa numitelor cvivevenale după cum ni-se arată în asignățiunea D-lui ministru trebuie să o declarăm de întemeiată pe pretexte îndreptate direct contra bisericii noastre.

De aceea nu ne îndoim, că întreg Clerul în frunte cu arhiepiscopul nostru vor inaugura o acțiune hotărâtă pentru a evita această umilire a bisericii până când încă nu e prea târziu.

stelnicul Costache, iar peste dânsul frate-său, Toma Cantacuzino.

Alături de Vodă horcăia, de se cutremura calemul, vistierul Gheorghe Duca, cărui ținea hangul spătarul Grigorie Ghica. Închise ochii și tinărul jupănaș Velișco lângă frățâne-său Miron Costin, cari ațipiseră în tihnă.

— Hei, Dañnico, adă mai iute românilor iștia câte-o pernă de culcat!

Vodă se opri pe loc, în mijlocul odăii, se scărpină pe cap și zise cu chef:

— D'apoi vă credeam mai tari de fire, d'apoi cum văd nu sunteți buni de beție, mămăligarilor! Eu să vă arăt, cum să bea bunătatea asta de vin, uitați-vă la mine... Cine-i ca Eustrate Dabița în toată Țara Moldovei?

Vodă, după ce-și dojeni boerii, răsturnă pe gât ulcica de lut, plină de vin gălbui și limpede ca apa de izvor.

— Ce să pricep aiștea, la vin?

D'apoi nu mai vii, nevasto?

Jupănul Velișco se răsturnă de pe jalt și zăcea burduf alături de jupănul Ghiță Duca. Boerii se întreceau la horcăit, care de care mai asurzitor.

Vodă ieșise. În ietacul Doamnei Dafina era întuneric.

— Dar unde dracu te-ai ascuns, muier? Ha? Te-ai culcat?

D'apoi bine nu ți-i rușine, să te culci

odată cu găinile? Măi, dar nu-i culcată, nu-i în pat, poate-o fi la Mărioara.

Vodă se abătu cu pașii legănați și ținându-se de pereți spre ietacul copilei.

— Măi, dar ce naiba? Nu-s acasă cucoanele! — s'au dus la sandrofie? Am să li dau eu sandrofie, să le iasă pe nas. Acum când toată lumea trebuie să doarmă, d-lor să bată drumurile?

Vodă îndârjit, trânti ușa din ietacul jupăniței și ieși afară pe prispă, căci auzise sunetele zurgalăilor și alunecarea ușoară pe omăt a săniilor.

— Aha, vin săniile boerilor. Luna plină umplea de lumină întinderile albe, acoperite de ninsoare. În văzduhul sincliu tremurau luceferii scăpărători.

— Ați venit, flăcăilor?

— Venit, Măria Ta.

În ograda Curții traseră patru sănii, înhamate de niște telegari, sprinteni ca vântul.

— Apoi foarte bine-ați făcut, e-ați venit! Tocmai eram să trimit după voi! Dar logofătul n'a venit?

— N'a venit, Măria Ta.

— Apoi știu eu de ce n'a venit d-sa. Cucoanele mele s'or fi dus la Măria Sa. Li-oi arăta eu mâne sandrofie. La curte dânsul nu poate veni? E boer mare... căci cu noi nu poate bea un păhar de vin!?

„Așteptați, flăcăilor, acuș ies boerii.

Vodă intră în casă și începu să bată din ciubote, de sculă boerimea.

— V'au sosit săniile, cucoanașilor.

— Apoi de ce ni-ai stricat somnul, Măria Ta, căci dormeam așa de bine — grăi cămărașul Sturdza, somnoros, frecându-și ochii roși.

— Apoi v'am sculat, să mai trageți încă o ulcică de vin și să vă duceți acasă.

— Apoi, Dzeu să-Ți dea sănătate, Măria Ta, că ni-ai îmbătat în noaptea Crăciunului! zise postelnicul.

— Dumnezeu să vă dea și d'voastră sănătate, numai sănătoși să fim — reluă Vodă.

— D'apoi să nu fii de ochi, buni gărgăuni mai ai Măria Ta! Ai tras o vadră de vin și tot nu te cunoști!

Vodă începu să rădă de gluma vistierului și răspunse:

— Eu m'am împrietenit cu ulcica, mie unuia nu-mi doboară creerii vinul meu, vechiu de Odobesti.

Unii din boeri se îndemneau iar cu ulcica, alții dădeau să-și ia rămas bun dela Vodă, grăind:

— Noapte bună Măriei Tale.

— Noapte bună, boerilor.

Apoi ținându-se drepti ca lumânarea, toți în doi peri, ieșiră afară. Săniile porniră pe lună plină, în chiuătele boerilor.

(Va urma.)

Cateheză.

Cum trebuie făcută o cateheză bună?
(Specimen din scriptele episcopului
Augustin Egger.)

a) Oara de cateheză.

Articlii de credință și morală, trebuie să-i învețe copiii de rost, căci numai în chipul acesta, i-vor ști bine, și-i vor păstra în inimile sale timp îndelungat.

1. Trebuie să fim cu băgare de samă singuraticile adevăruri de credință să le explicăm după modul lor de pricepere, conform capacității lor. Cine vrea să învețe pe alții credința, mai întâi trebuie ca însuși să știe, să se pregătească deci cu diligență să citească cărți corespunzătoare și să se ocupe în continuu. 2. Pentru cultivarea intelectului trebuie să ținem samă de următoarele: a) Întrebările și răspunsurile să le punem în ordinea în carea sunt în catehism. b) Pe copii să-i îndatinăm la răspunsuri independente, abătându-se dela propozițiile și construcțiile catehismului. c) Mai pe urmă lăsând la o parte ordinea din catehism îi întrebăm pe sârute din materia parcursă. d) Intru cât permite timpul materialul parcurs îl repetim în continuu. e) Cu deosebire să fim atenți la aceea ca elevii să răspundă la întrebări și liniștit, nu hodorogind fără nici un senz, pentru că nimic nu e mai necoresct, nimic mai nedemn de catehism, decât atari răspunsuri. E o ireverință față de adevărurile de credință, ba un atare răspuns are și urmări păgubitoare, căci din el absolute nimic nu rămâne în mintea și inima copilului. Pentru aceea nici când să nu ne îndestulim cu răspunsuri de acestea cari nu se dau cu seriozitatea și demnitatea cuvenită.

3. Recitarea pe din afară a catehismului în sine nu face, dacă nu are nici o influență asupra inimii și a vieții. În fiecare oră trebuie să se sporească în copii sau ascultători dragostea față de Hristos și poruncile lui și aceea hotărâre tare de a trăi ca adevărați catolici, de ași mărturisi cu tărie credința în toată vremea, de a urla păcatul și de a duce o viață bună și plăcută lui Dumnezeu. Căci ce folosește spre pildă, lecția despre existența și proprietățile lui Dumnezeu dacă nu are de urmare iubirea maiestății dzești? Copilul nu numai să știe ce e Provedința divină, fără să-și simțească că el nu e niciodată părăsit, că are un tată iubitor, care totdeauna îl vede, îi poartă de grije și îl ajută în toate lipsurile și necazurile lui și nu-l lasă piară. Cea mai frumoasă rugăciune nu are nici un preț, dacă nu-l dispune pe copil spre mai mare însuflețire spre mai mare curcnie (pietate). Aproape fără nici un fruct ar fi lecția despre datorințele creștinești, despre virtuți și despre păcatele cari se opun acestora, dacă nu are de urmare sentimentul desinteresat al datoriei, urirea pacatului și dragostea pentru virtute.

Așa să fie Instruarea, încât aceea să producă rod vrednic de mântuire în inima și viața elevului, și aceasta să nu fie numai urmarea deprinderii continue și a planului (a sistemului) ci în rândul întâi să fie urmarea revărsării sufletului învățătorului. Deaceea ca să putem face bine trebuie înșine să fim buni și sufletul nostru să fie pătruns de a-

celea adevăruri de credință pe cari le propunem. Cine iubește pe Dumnezeu și să încrede în el, cine urește păcatul și-l lucrează cu diligență mântuirea, acela ușor câștiga pe ascultătorii săi pentru Dumnezeu, și calități plăcute lui Dumnezeu. Numai din inimă se poate grăi la inimă și pentru aceasta nu se cere multă înțelepciune multă artă pedagogică, suflet credincios trebuie numai, după cum zice Isus Hristos Dnul nostru: Mulțămesc ție Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că le ai ascuns aceste de cei înțelepți și cunoscători și le-ai descoperit pe ele pruncilor.

Reviste.

Catastrofa unui torpilor german.

O parte a flotei germane de câteva zile manevrează în jurul insulei Helgoland. În 4 Martie n. noaptea, vaporul pancerat »Jork«, a cărui felinare erau stânse, a plecat cu deplină viteză la largul mării. În cale însă s'a izbit de torpilorul »S. 178«, pe care l'a tăiat în doua. Torpilorul în 2 minute s'a scufundat.

Vaporul »Jork« a dat signalul de alarmă și în graba mare au putut fi scăpați 15 inși, din câți erau pe torpilor. Cei mai mulți, în număr de 70 s'au înecat în apă.

Comisiunea exmisă pentru anchetarea cazului a constatat, că nenorocirea este de-a se atribui în mare parte viforelor și negurei, ce stăpânesc primăvara Marea nordică.

Regele Francisc Iosif din privilegiul nenorociri și-a exprimat condoleanțele împăratului Wilhelm.

Iubileul Romanoff în Rusia. Manifestul țarului. În Rusia s'au început la 6 Martie n. serbările pentru aniversarea împlinirii alor trei sute de ani, de când s'a suit pe tron Mihail Teodorovici, întemeietorul dinastiei Romanoffilor.

În ziua aniversară s'a oficiat Te Deum în toate bisericile, cu care ocaziune s'a cetit poporului manifestul țarului. Manifestul reamintește timpurile și împrejurările, între cari Mihail al III, străbunul dinastiei actuale, fu proclamat de țarul Rusiei. Amintește cu fală, că Rusia este temută azi de toate popoarele, laudă vitejia ostașilor și hărnicia plugarilor. Își exprimă adâncă mulțămire preoțimei și nobilimei, cari au fost razimul cel mai puternic al țarismului.

Serbările vor ține până în 9 Martie n.

Din privilegiul iubileului aniversar țarul a dat amnestie generală, a dispus să se facă o fundațiune de 50

milioane ruble pentru îmbunătățirea soartei țăranilor, apoi să se dea 10 milioane Finlandei pentru spitale.

Intrunirea coloniei Albaneze din București. Membri coloniei albaneze din București au ținut în săptămâna curentă o intrunire în sala »Transilvania.«

Au fost de față mulți comercianți albanezi și aromâni.

Intrunirea a fost condusă de Pantele Evanghelie, care în vorbirea de deschidere a arătat cruzimile, ce le-au săvârșit armatele sârbe și grecești.

Orotorii, ce-au urmat au zugrăvit în colori foarte negre atitudinea Sârbilor și Grecilor.

Adunarea în urmă a încuviințat, să se trimită dlui Ed. Grey și ministrilor marilor puteri următoarea telegramă:

Subsemnații întruniți în adunare plenară, dureros mișcați de cele istorisite de refugiații albanezi martori oculari ai masacrelor comise de armata sârbă la Prizrend, Iankova, Dibra, etc., asupra albanezilor creștini și musulmani, tratați ca vitele și împușcați în masă fără milă, — în contra femeilor ucise sub pretext că ar fi ascunzând cartușe în pâine, împotriva a sute de albanezi, aruncați la Prizrend în gropi și împușcați împotriva copiilor, bătrânilor torturați cu o rafinerie care amintește ororile hoardelor barbare din evul mediu, împotriva cruzimilor comise la Luma regiune, care din nenorocire scapă controlului nostru, împotriva jefuirii tuturor refugiaților în munți, venim să implorăm dreptate și protecțiune, supunând reprobării, indignării națiunilor civilizate procedeele de extremare sistematică a populației albaneze de către o armată cu pretențiuni de civilizație.

Diferendul româno-bulgar. România după știrile mai nouă și-ar fi dat invoirea ca chestia conflictului ei cu Bulgaria să fie tratată la Petersburg de reuniunea ambasadurilor de acolo. Marile puteri au asigurat guvernul român, că chestia mediațiunii va fi tranșată în cel mult două săptămâni. Dl Primministru Maiorescu a și comunicat nota puterilor conziliului ministerial din București, care a luat la cunoștință.

Incolo România e gata a proceda cu puterea armelor la caz când pretenziunile ei nu vor fi satisfăcute. În Bulgaria de asemenea se fac pregătiri în vederea unui eventual războiu cu România și guvernul bulgar a concentrat mari trupe la Șumla pentru toate eventualitățile.

Din teritoriile ce eventual vor fi cedate României să trimit proteste guvernului bulgar. Intelectualii și deputații acestor teritorii au compus un memorandum pe care l'au trimis marilor puteri protestând împotriva încorporării lor la România.

Spre pace. Operațiile militare de pe câmpul de războiu sunt de câteva săptămâni din cauza ploilor și a gerului suspendate. Din informațiile mai nouă însă, reiese, că trupele turcești au debarcat norocos pretutindenea și au silit pe Bulgari, ca să se retragă din pozițiile ocupate până aci. Cu toate aceste Turcii cer cu orice preț pace. Imprejurarea aceasta se datorește tulburărilor ce s'au iscat în timpul din urmă în Constantinopol.

Turcii tineri au dat de urma unui complot, care țintea răsturnarea actualului guvern și inaugurarea vechiului sistem de guvernare. Certurile și împăcherile politice au ajuns a fi la ordinea zilei, mai ales în armată, ceea ce slăbește vădit moralul militar.

Greutate e numai, că pretenziunile aliaților sunt esorbitante. Bulgarii cer port acuma și la marea de marmură, iar ca despăgubire de războiu pretind 1 miliard și jumătate.

Turcii în schimb sunt aplicați a ceda Adrianopolul cer însă ca marile puteri să le facă unele favoruri pentru a se putea organiza înăuntru și a le da un împrumut ca să-și aranjeze afacerile administrative cele mai urgente.

Noutăți.

Pentru fondul ziaristilor. Prin părintele Laurențiu Sima am primit suma de 21 cor. 20 fil. pentru fondul ziaristilor, dăruită de preoții fungeți la înmormântarea protopopului Ioan C. Moldovan.

Banii i-am transpus episcopiei fondului ziaristilor în Sibiiu.

Constatări dureroase e titlul unui articol, apărut în nrul ultim al „Revistei teologice” din Sibiiu, subscris de Teodor Studitul. Păcat că deocamdată spațiul nu ne permite, ca să-l reproducem în întregime, ca cetitorii noștri să-și poată face o închipuire cu ce arme luptă „frații gr-orientali” împotriva noastră. Din cazuri sporadice, din fleacuri de pe stradă, din neadevăruri sfruntate conclud la generalități cari îți aruncă sângele în față. Neajunsurile, relele moștenite din vechime, împotriva cărora luptăm noi de zeci de ani și pe cari le vei afla în oricare biserică și societate de pe suprafața pământului, ei le atribuie sistemul „iezuitic”, urmat de biserica noastră pentru a desnaționaliza pe români.

Răspunsul li-l dăm la alt loc.

Aici numai atât, că nu le vom rămânea cu nimic datori.

Statistica grădinei zoologice din Budapesta. Grădina zoologică din Budapesta a fost cercetată în anul trecut de 1,051,000 vizitatori. Conform statisticii singur în ziua de Rusale a fost cercetată de 41,000 oameni, în alte zile ale anului apoi a fost cercetată de 10, 20 și până la câte 30 mii oameni.

Numărul animalelor cu înfașa anului a fost: 702 sugătoare, 1577 paseri și 198 specii mai inferioare, toate acestea prețuite în 322.316 coroane. În decursul anului au pierit de diferite boale 12%, în locuri cărora pentru a să cumpăra altele, conziliul grădinei a votat suma de 36,000 coroane.

Dintre animalele mari a pierit un Zimbru cumpărat cu 45000 cor., a căruia singură pielea prețuiește 1000 cor. Celelalte animale mari s'au obicinuit deja cu clima noastră.

Animalele celea mai de preț sunt: Calul mare de Nil prețuit în 20,000 cor., elefantul de Cuba în 16 mii cor. și patru jirafe a căror preț s'a statorit în suma de 36,000 coroane.

Preot omorît din speriarea cailor de automobil. Cetim prin foi următoarea știre groasă și foarte tristă: Preotul gr. cat. Ioan Micula din Criștiorul Bihorului, mergea în 2 Martie cu trăsura spre Vascău. În drum iacă un automobil venea sgomotos și repede! Cail s'au speriat grozav și sărind în laturi au răsturnat călea sa. Preotul voind să sară din ea, a căzut între roate. Hainele i-s'au încurcat în roate și cum cail fugeau nebuni de speriați, trăgând după ei au tîrît pe jos și pe sub trăsura, pe nenorocitul preot și când, într'un tirziu cail s'au oprit, — preotul a fost scos de sub trăsura cu capul tot zdrobit, sfărîmat era mort. Lib.

Statistică. În anul trecut s'au născut în Ungaria 743,025 copii. Au murit 481,787 persoane, va să zică o creștere de 261,238. Fluctuația populației se zice a fi peste tot îmbucurătoare și se accentuează cu o deosebită satisfacție reducerea mortalității la copii. Cu atât mai trist e însă tabloul emigrațiilor, cari în anul 1912 au fost 85,865 persoane, de asemenea se spune că numărul celor cari să întorc acasă dintre emigrați e din an în an mai mic.

Maghiarizarea școlilor, sistemul de guvernare actual e îndreptat mai ales împotriva celor slabi. Șovinistii noștri cugetă, că dacă le va succeda a înghiți pe cei mai puțin rezistibili peste câteva decenii vor putea vorbi mai altcum și cu aceia cari azi își apără cu toate armele limba și legea. Acțiunea organelor statului, ale administrației, a diferitelor societăți culturale maghiare de a maghiariza pe șvabii din Bănat și pe cei de dincolo de Dunăre e cunoscută. Așa se vede însă, că acțiunea aceasta violentă a sistemului maghiarizator a trezit și în pașnicii șvabi pe leul care dormita. În adunarea orașului Verșet cetim cum conducătorul Germanilor din acel oraș Heegn a protestat cu violență împotriva manoperelor inspectorului regeșc care dispune în școlile susținute de oraș cum vrea și limba gemănă a școlilor a redus-o la 2 ore pe săptămână:

Noi nu vom permite, a zis Heegn ca școlile noastre cari ne costă atâta bani se fie întrebuințate din partea streberilor și a șovinistilor ca mijloc de maghiarizare și desnaționalizare. Magistratul nostru nu cutează

a pași în chestia aceasta cum ar trebui și cum o așteaptă aceasta populațiunea orașului, ci să pleacă cu cutremur în fața ori căru oficial mai înalt a căru dorință le consideră întotdeauna de porunci. Trebuie să facem odată ordine. Verșetul e un oraș autonom care nu are lipsă de a face oameni fără spinare din senatorii săi față de oficialii trimiși de stat.

Cel mai loial popor se știe că e cel maghiar. Pe suprafața pământului nu-i vei afla pareche cât e de cu supunere, alipire și loialitate regelui său încoronat. Nu este zi ca aceasta să nu să accentueze în atâtea sute de articole de ziare, cărțile de școală sunt pline de acestea note distinctive a nobilului popor. Se vede însă că sentimentul acesta al loialității îl părăsește câteodată, mai ales când nu-i e ceva pe plac în politica țării. Așa s'a întâmplat acum în adunarea casinei naționale maghiare din Cluj. Casina și-a ținut adunarea sub prezidiul lui Fekete Gábor prezidentul tablei reg. din Cluj și conzilier intim al Majestății Sale, când întreaga adunare a primit următoarea propunere caracteristică: Revista Magyar Figyelő se fie exclusă din Casina și să se aboneze Magyar Köztársaság. Împotriva propunerii au votat numai 3 inși. Va să zică ideile republicane enceresc printre loialul popor. E și mai tristă împrejurarea, că membrii Casinei naționale din Cluj sunt aproape toți magnații, gentry și funcționarii superiori ai Ardealului și orașului Cluj. Și o astfel de hotărîre s'a putut aduce sub prezidiul unui conzilier intim al Majestății Sale, care pedeeasupra mai e și șeful unui înalt for judiciar, care judecă în numele regelui.

Invitare. Corul bisericesc gr-cat. din Bistrița invită cu toată onoarea la concertul urmat de producțiune teatrală împreună cu joc, ce-l va aranja Duminecă, în 9 Martie st. n. 1913 sub conducerea inv. Teodor A. Bogdan și Gavril Bochiș în sala Reuniunii meseriașilor maghiari de pe promenadă.

Cinema „Edison”. Dl Alexandru Marele, a inaugurat de câteva zile în sala oteului Univers o serie de reprezentațiuni de cinematograf. Putem să spunem cu multă bucurie că reprezentațiunile cinematografice ale dlui Marele sunt bine succese, norocos a lese și frumos luminate. Ar fi bine ca publicul nostru să-l îmbrățișeze cu toată căldura, ca astfel încuragiat sa ne poată da filmuri cari de cari mai alese. Reprezentațiile se țin *Joia, Sâmbăta, Dumineca și sărbători* la orele 5 și 8 seara totdeauna cu program nou și variat.

Posta Redacțiunii.

I. P. în N. Ne bucurăm că în sfârșit te-ai convins, că presa bisericească e azi o necesitate. Până-ce n'au fost atinse interesele, D-Tale particular nu prea ai fost de convingerea aceasta. Dovadă că din 1894, nici un filer nu ai trimis la adresa administrațiunii foaiei noastre. Dacă nu ar fi fost întemeietorii și susținătorii acestei foi conduși de interesele generale ale bisericii și preoției din partea D-Tale de mult puteam muri!

Sirolin
„Roche”

Recomandat de medici în toate
îmbolnăvirile Organelor de respirație.

In morburî de plămâni,
Cataruri bronchiali,
Tusă convulsivă,
Scrofuloasă copiilor.

Se află în toate Apotecile
cu 4 Coroane sticla.

Partea Literară.

Despre viața curată. Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

În leslea simplă din Viflaim e încunjurat de mamă-sa vergură și de s. Iosif, logodnicul intru toate demn Preacuratei sale mame. Când după treizeci de ani vedem înălțându-se pe lemnul rușinos al crucii încoronând opera mântuirii, la poala crucii — iarăș vedem pe Preacurata și s. Ioan, învățacelul cu viață curată pe care îl iubia Isus. Hristos a suferit ca să fie restignit între doi tâlhari, astfel fiind desbrăcat și de cinstea sa omenească, căci de sigur trebuiau să cugețe toți, că și El e un om fărădelege ca și soții lui; a răbdat ca să fie batjocorit, că înșeală poporul, hulește pe Dumnezeu și că e bețiv, dar n'a îngăduit nici când dușmanilor săi ca să-i tragă la îndoială castitatea vieții. Și aceasta n'au cutezat să o facă nici dușmanii Lui cei mai turbați.

Hristos s'a făcut om, ca să poată muri pentru oameni și ca să ne arete chipul omului perfect. S'a îmbrăcat însă cu natura omenească nepătată; a putut să moară pentru păcat, dar n'a putut să fie părtaș al păcatului.

Și oare pentru ce n'a cunoscut omenimea și înainte de Hristos castitatea perpetuă?

Iată pentru ce: înainte de venirea Domnului Hristos, omenimei îi lipsea modelul spre care să-și înalțe privirea; lipseau grațiile supranaturale cu ajutorul cărora ar fi putut realiza idealul vieții curate întotdeauna — și în urmă pentru că castitatea perpetuă stă afară de ordul natural sau mai corect zis se înalță peste ordul natural.

Când Isus între durerile cele mai crâncene se lupta cu moartea, atârând pe lemnul crucii și unul din ostași a împus cu sulița coasta Lui și astfel a voit a-și vărsa sângele până la picurul cel din urmă pentru noi; omenimea prin rana deschisă așazicând a privit în inima Lui — în sufletul Lui — și a văzut acolo marea nemărginită a dragostei Lui față de noi oamenii și dragostea aceasta prea abundantă a stors din inimile oamenilor un asemenea isvor de iubire sinceră și înflăcărată pentru Isus Hristos. Oamenii au început a iubi pe Dumnezeu cu atâta profunzime și intimitate, ca nici când până atunci și din prisosul acesta de iubire s'a născut gândul, idealul castității perpetue. A iubi din tot sufletul, din toate puterile și din toată voința numai singur pe Dumnezeu, idealul acesta a produs atâta sfinți și sfințe cu viață curată!

Dumnezeu, însă ca idealul vieții curate să nu rămână numai o velleitate, o dorință vagă, fără nici un fruct real s'a îngrijit, de nutremânt sufletesc, ca astfel să poată întru chipa idealul suprafiresc al castității eterne.

Nutremântul, care susține, întărește încălzește gândul acesta mare este s. Euha-

ristie; iar un mijloc ajutător de o însemnătate deosebită e sacramentul s. Penitențe. Fără aceste două sacramente, vot de castitate perpetuă, sau mai bine zis castitate în decursul unei vieți întregi nu se poate închipui.

Necredinciosul nu poate înțelege cu mintea lui o astfel de viață, ba o socotește chiar de imposibilă; motivul este fiindcă nu cunoaște isvorul din care pureede idealul unei asemenea vieți, și nu cunoaște nici mijloacele, cari dau curaj și putere în ducerea unei astfel de vieți.

Isus Hristos este însăș perfecțiunea și astfel el poate servi de model celor mai puțin perfecti; El este nu numai modelul castității eterne, ci modelul vieții curate în general; Hristos poate fi model de viață curată atât pentru cel căsătorit, cât și pentru călugăr, care a abzis de plăcerile trupesti pentru totdeauna; sau pentru acela, care în urma împrejurărilor trebuie să trăiască o viață întreagă necăsătorit, în abținerea cea mai riguroasă.

Dar Hristos a fost Dumnezeu și om; iar omul parecă se îngrozește privind la mărimea Lui. Unii ar putea să zică: așa a putut să trăiască numai acela care a fost nu numai om, ci totodată și Dumnezeu; un om plin de patimi și slăbiciuni e incapabil de așa ceva. Ca să nu se poată scuza omul în chipul acesta, Dumnezeu i-a dat ca model o ființă omenească, cu trup și suflet omeneș: modelul acesta îl găsim în societatea lui Hristos în: Preacurata Vergură Marie, mama lui Isus.

A doua persoană dumnezească luând trup omeneș, a pășit în lume ca bărbat și prin aceasta a ridicat întreg genul bărbătesc; de altă parte, ca o contrabalansare, Fiul lui Dumnezeu și-a ales mamă dintre femei și prin aceasta iarăș s'a distins întreg genul femeiesc.

Preacurata Vergură e fructul spiritului lui Hristos, în ea deja se observă — ca într'un model ce avea să fie tuturor oamenilor — viața nouă, adusă în lume de grația răscumpărării.

Între oameni, de regulă fiii trăiesc în spiritul părinților și cu deosebire în a mamei. Cu Preacurata s'a întâmplat chiar contrarul, căci ea, mama, a trăit în și pentru spiritul — modul de viață — al Fiului său.

Și Preacurata Vergură Marie încă e model, dar nu e model original, modelul adevărat e Hristos. Preacurata e cea dintâin copie omenească a sfântului său Fiu și încă copia cea mai fidelă, cea mai desăvârșită, și pentru aceea și pe ea o putem privi de model.

Omul cu slăbiciuni privește la Isus cel restignit și vôlește să-și întocmească să copieze viața și caracterul aceluia. Dar văzând mărimea lui Hristos, îndoiala i-se strecură în suflet, îl cuprinde un fel de teamă și sfială. că oare poate el imita o astfel de perfecțiune și sfințenie cum e alui Hristos? Dar privind în jurul Lui și văzând pe Preacurata lui mamă, îndată îi trece orice dubiu, căci vergura Marie a fost o femeie și imitând, copiind ea așa zicând viața Domnului Hristos, ca și cum ar zice: la cecece am putut eu să ajung cu darul lui Dumnezeu, și voi puteți ajunge. Idealul, modelul de urmat al Dumnezeu-omului priu Preacurata Vergură Marie a ajuns mai aproape de noi, mai cu fuțeles, mai palpabil.

Dar cine-i Vergura Maria?

De multeori se poate auzi cum creștini și necreștini acuză pe catolici, că ei ar adora pe Preacurata, întocmai ca pe Dumnezeu. Dar te întreb, ce lipsă are Mont-Blancul ca geografi să-i mai adaugă la înălțime câțiva metri, când și așa el își înalță culmile sale peste toți munții din Europa? Tot așa, ce lipsă are Preacurata Vergură Marie de lauda exagerată a oamenilor, când ea strălucește de fapt prin castitatea, perfecțiunea și sfințenia sa între fiii tuturor veacurilor?

(Vaurma)

Hârtii vechi.

Comunicate de preotul Ștefan Buzila*)

Predica

vicarului Rodnei vechi de pie memorie Ioan Mărian ținută în Rodna vechie la 21 Maiu 1837 din prilejul turburărilor iscate în popor pentru conferirea acelei parohii. **)

Fraților!

În ziua de astăzi ne-am adunat în sfânta casă a Domnului intru aducerea aminte de minunată vindecarea slăbănogului: ca să mulțumim lui Dzeu, care a trimis pe însuș unul născut fiul său să ne rescumpere din orbia păcatului și să ne înveță legea și credința cea adevărată.

Ca să ne rugăm lui Dzeu să ne binecuvinteze și întărească, ca sfințele învățături ce le vom auzi, să le putem pricepe și ținea și așa viață sfântă a urma.

Slăbănogul de astăzi 38 ani fiind bolnav și zăcând la scaldătoarea oii, au venit Marele Doftor Hristos, iau iertat păcatele și l'au făcut sănătos; apoi la învățat, că de aici înainte să nu mai păcătuiască, ca să nu i-se întâmple mai rău decât boala aceea de 38 de ani; din care întâmplare cu cuviincioasa învățatură să putem lua să zicem: Tatăl nostru, carele ești în cer etc.

*

Di Nostru Isus Hristos prin aceasta și prin mai multe minunate vindecări și faceri de bine și-au arătat puterea cea dumnezeiască de a ierta păcatele, apoi îndurarea cea nemărginită și înțelepiciunea cea prea mare de a face bine și de a ajuta pe cei săraci și pe cei mai lipsiți și a învăța pe cei neînvățați. Mulți bolnavi erau acolo, însă Di Hristos n'a căutat pe cel mai bogat sau mai frumos, ci pe cel mai neputincios și mai sărac, prin care neau dat pildă — ca o strănsă poruncă — ca și noi creștinii să ne silim a folosi mai întâi pe cel mai lipsit și a ajuta pe cel mai neputincios neștiutor și fiindcă dintre toate averile și bunătățile lumi acesteia numai sănătatea și învățatura îi cea mai statornică și mai de mare preț — drept aceea Di Hristos au dat bolnavilor sănătate și celor neștiutori învățatura, precum vedem din s. Evanghelie de astăzi și ca aceste bu-

*) A se vede „Unirea“ 1904 nr.ii 33—36; 1905 nr. 8 și 1907 nr. 19 și 20.

**) Predica aceasta e scrisă cu litere cirile de o mână străină dar foarte dexteră. E coreasă însă de vicarul Mărian și subscrisă cu mâna proprie de el. Iată să transcrie numai cu schimbarea ortografii.

nătați să se poată da oamenilor totdeauna, înălțându-se la cer au imputerat și trimis sfinții săi apostoli în toată lumea, să învețe și să sfințească pe toți, câți să vor înturna, vor crede și să vor boteza. Sfinții apostoli neputând fi în toată vremea și în tot locul deodată de față, au trimis pe cei dela dănsii învățați și prefăcuți în legea Dlui, să plinească lucrurile și datoria apostolicească în locurile unde s'a mână.

Și ca să poată mai apriat săvârși această sf. poruncă și implini datoria chemării lor, ca să învețe pe oameni numai ei, ci și cei de ei rânduiți, le da sfinții apostoli regule, după cari trebuiau să fie în așazărea preoților prin orașe și sate. Așa dădu sf. Apostol Pavel școlarului său Titu (I carte către el trimisă) zicând: „Pentru aceea te-am lăsat în Creta, ca să îndreptezi cele ce lipsesc și să așezi preoți prin cetăți, precum ți-am poruncit”; apoi îi spune: „că să cuvine preotului să fie fără prihană ca un ispravnic alui Dzeu nefăcând spre plăcerea sa, nu sumet, nu iute, nu mâniaș, nu băutor, nu sfădaci, nu poftitor sau iubitor de dobândă necuvioasă, ci iubitor de străini, iubitor de bine, treaz la minte, drept, curat, înfrânat, fiindu-să după cuvântul credinții și a învățaturii, ca să fie puternic și a îndemna întru învățatura cea sănătoasă și pe cei împotriviți ai certa, că sunt mulți neascultători, grăitori în deșert și amăgitori, cari strică casele învățând cele ce nu se cade, pentru dobânda cea necuvioasă. Acestora să cuvine ale astupa gura“. Cap. 1 stih. 5—11.

După această apostolicească și sfântă rânduială au așezat episcopii și vicarășii lor preoți prin toate orașele și satele lumii creștinești dela timpul ss. Apostoli până astăzi și prin aceasta sau procopsit și fericit de preoții săi cei învățați toate popoarele. Numai poporul românesc au fost mai nenorocit decât ceilalți creștini. Căci, îndatăce după suta a 11-a dela Hrs. a căzut în neuire, a început a scădea în știință și în suta 15-a după Hrs. dela Florenția, în care sa prăbăluit iară unirea, însă prin Marcu Efezanul s'au făcut mai mare turburare, care apoi prin învecinătatea țării de către răsărit întinzându-se s'a vârit și în țara noastră. Și pentruca mai mult să nu se poată apropia Români la sf. Unire, în care trăisă mai o mie de ani, sau pus afurisanie nu numai pe oamenii, cari mor fără împărțășire cu frații săi: Creștinii bisericii Apusului, ci și pe cărțile, cele scrise cu litere romane sau italiene.

Cum mărturisește prințul Cantemir în cartea sa la foaia 337 prin care nesocotită pornire au adus peste poporul românesc aceea neștiință și sălbătăcie, de care mulți nu să pot îndestul mira și care cei înțelepți ai tuturor neamurilor dimpreună cu Români cei pricepători până astăzi o jălesc. Că afurisându-să și arzându-să toate cărțile Românilor, pentrucă erau scrise cu litere italienești, au hăgat în biserici cărți rusești și grecești: limbi, cari Români nu le pricepeau. Cu acestea cărți au urmat preoților de Români preoți și călugări de Ruși și Greci, cari nu se îngrijau de prefacerea oamenilor în credință, moralitate și învățatură, ci de a traiului lor îndămânătură, care cu atâta era mai mare, că preoții căpăta dejmă din bucatele poporenilor și mai pe urmă în locul ei câte două clăi de bucate.

Acest fel de preoți să silea în locul lor ași așeza feciorii, ginerii și nepoții de vreme, până încă trăia ei, sa nu cumva după moartea lor să poată încăpea alții, — cari nu putea mai înainte, — pe patul morții cu limbă de moarte și sub afurisenie lăsa, ca sătonii să se silească a tăvăli preoția de pe ei pe feciorul, nepotul sau ginerile său, care cu atâta merea mai lesne, cu cât numai aceia știau ceti în tot satul și făgăduia oamenilor lăsarea dejmei, a clăilor și a merti, precum și că n'or cere plată pentru o slujbă ori alta. Apoi, dacă să preoția, nu pornea din casă până nu le punea plata pe masă și pentru prohod vaca, boul, calul sau oile. Plata popi trebuia să meargă după copârșau sau să dea popi zapis un pământ din moșia mortului. Aceștia preoți spunea oamenilor sărbători și apoi ei ducea sub nume de clacă dela lucru fără plată câte 10—20 zile pe an.

Acestea stări împrejur au cășunat de mulți oameni au venit pe gândirea aceea, că dupăce au învățat a ceti, să cerce tot modrul și să dea cât de mult odată, numai ca să scape de slujbele obștii, și apoi ajungând la sf. preoție să poată căpăta și lua în toată viața cât or vrea și cei neștiutori a da or putea. Deci au început a nizu spre preoție oameni nu cu frica lui Dzeu, nici cu cuvioasă învățatură, ci plini de lăcomie și de sumeție numai ca să scape de a slujbelor legătură și fără sudoare să-și poată strânge avuție mare din jefuirile săracilor.

Aceasta tristă soarte în suta a 16-a sau mai mărit în Ardealul nost foarte, când cu sălnicie trăgia Calvinii pe Români dela legea strămoșească la cea calvinească. Întru acestea timpuri — spre mai mare învălire și în tulbure pescuire — au început oameni — nu pentru binele obștii, ci pentru interesu unora ași alege ei înșiși păstori sufletești: adecă preot dintre ei, spre care unii cu atâta mai tare li ajuta, cu cât mai apriat vedea, că orbu pe orb alege să-l porte de botă. Adecă poporul neștiutor și orb își alegea un povățitor asemenea neștiutor și nevăzător însă prin privilegiurile sfinței preoții: întrecut și apoi șandalizător. Acest fel de preoți în vreme de vre-o 200 de ani la cea mai mare neștiință și sălbătăcie au adus poporul românesc aici în Ardeal. Și și mai tare l'ar fi afundat, de nu cumva prin cea Dzeiască ținutul nost acum înainte de 139 de ani sub sfințita pază și apostolească portare de grijă a dreptcredincioșilor împărați din familia cea strălucită a Habsburgilor și a Lotaringilor acum numită a Austrii l'ar fi adus și supus.

(Va urma).

Posta Administrațiunii.

Am primit și chitam abonamentul dela: Șteiu pe 1912. — Papfalva (Bihar) pe 1912 sem. 2-lea și 1913 sem. 1-iu. — Erendred pe 1/4 1912—1/3 1913. — Pătrângenii pe 1913 sem. 1-iu. — Vedres-Abrány pe timpul din 1/6 1910—1/11 1911. — Drágcséke (I. P.) pe 1912. — Értarcsa din 1/9 1909—26/2 1913. — Milasul mare pe 1913. — N. Madarász pe 1912 sem. prim. — Surduc (Soln.-Dob.) pe 1913 pătrarul prim. — Băița (tr. Fărăgău) pe 1912. La expediție s'au făcut pașii pentru înlăturarea gre-

șelilor și de aici se trimite foaia regulat; dar din înmulțirea continuă a agenturilor postale, din schimbarea nouă a numelor comunelor și din împrejurarea, că expedițiile postale ale comunelor se scot de multeori prin notari și antistii, e cu neputință să nu se întâmple și încurcături. — *Romoșel* pe 1912. — *Totești* pe două trimestre din 1912. — *Mihalț* pe 1913 sem. 1-iu.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruțița.**

Sculptor român.

In atelierul firmei

Ion și Aurel Cotirlă

sculptori tâmplari și auritori în **Oravița română** (Oráviczafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expedițiile: București, Sibiu, Panciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, jeturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe speșele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevoitorul sprijin Românesc.

(112) 15—25

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul freat 220 cor.

Viță americană altoită

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

Serviciu conștiincios. Soiuri garantate.

FR. CASPARI

[Nagytküllő vm.] **Medias-Medgyes.**
Catalog se trimite la cerere gratis și franco.

În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dñii proprietari, cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere, ce o pot avea în firma de mai sus.

[12] 3—?

(100) 9-12

Antistiile comunale și conziliile
orășanești, cari doresc să-și procure
cu prețuri moderate

**Arbori pentru alee și
Tufisuri de ornament**

de calitate ne-excepționabilă, să se adre-
seze și să ceară Prețurent și Catalog
bogată dela:

FISCHER es Tarsol
faiskolok es szölovdanytelepek

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5'40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.
Se pot primi dela **Librăria
Seminarului teol. gr. cat. din Blaj**
cu prețul 950 cor.

Un admirabil tablou după originalul
marelui pictor *Obedeamu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest
tablou cu o putere de sugestie extraordinară.
Se află de vânzare la **Librăria sem. teol. gr.-cat.
din Blaj.** — Prețul tabloului cor. 150 fil.

La **Librăria Seminarială
din Blaj** se află de vânzare
„**Monografia comunei Sânicosif**”
de preotul **Stef. Buzila.** Opul
are 353 pagini. Prețul 2 cor.
80 fil. plus porto 30 fil.

[15] 1-5

Institut de asigurare ardeleană
„**Transsylvania**”

Strada Cisnădiei 1-5. Edificiile proprii.
recomanda

Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premierii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. pe porțale pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apeducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la
sinea anului 1911 K. 5,275,798.23
Capitale asigurate pe viață achitate „ 5,146,556.36
Starca asiguratilor cu sfârșitul anului 1911 } foc „ 127,763,744.—
} viață „ 10,931,822.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă cor. 2,520,492.—

Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(18) 7-?

A apărut

ANTOLOGIONUL
sau
MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeestilor
sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale
sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și
Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor.
și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în
tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport
cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux
face 44 coroane.